

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. II. Sacramentum Ordinis non consistit in potestate spirituali; sed est institutio alicujus in gradu Ecclesiæ præeminente, cui convenit aliquod ministerium circa Eucharistiam exhibendum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

Et quoniam non decet ad sacras ulla-
 siones quempiam accedere, nisi sanctè; ulte-
 rius conveniens erat, ut collationi talis pote-
 statis, per hujusmodi sensibile signum, Deus
 annexerit proportionata dona gratiæ, scilicet
 auxilia specialia ad ritè & dignè exercendas
 easdem sacras functiones, & augmentum gra-
 tiæ sanctificantis, sicut annexit aliis sacris si-
 gnis, à Christo Domino institutis.

Confirmatur ex comparatione novæ cum
 veteri lege. Etenim in antiqua lege non quili-
 bet fidelis erat idoneus minister ad exercendas
 sacras functiones, præsertim ad offerendum sa-
 crificium: sed instituerat Deus certos ritus,
 quibus consecrari ac deputari debebant mini-
 stri ad cultum suum, ut exploratum est in Exo-
 do & Levitico. Si ergo ad exercendum illum
 cultum adeò inferiorem, ad offerenda, dico,
 Sacrificia pecudum, Deus ipse instituerat talem
 consecrationem ministrorum: quid miramur,
 si ad exercendum cultum adeò perfectum in
 Evangelica lege; ad offerendum, inquam, &
 conficiendum Corpus & Sanguinem Domini,
 ad absolvendum à peccatis, ad aliæque similia
 officia, Christus instituerit certum ritum, quo
 consecrarentur ministri, & acciperent talem
 excellentissimam potestatem?

Qui utique ritus in hoc debuit excedere an-
 tiquum illum Mosaicæ legis, quod cum hic
 sanctificaverit solum exterius, ritus novæ le-
 gis, à Christo institutus, conferret interna dona
 gratiæ habitualis & actualis. Nam, ut ait Apo-
 stolus, *Vntram habens lex futurorum bonorum,*
non ipsam imaginem rerum; per singulos annos eis-
dem ipsa hostiis, quas offerunt indefinenter, numquam
potest accedentes perfectos facere, ad Heb. 10. v. 1.
Nunc autem melius sortitus est ministerium, quando
& melioris Testamenti mediator est, quod in meliori-
bus re promissionibus sanctum est. c. 8. v. 6.

Omnino ergo datur in Ecclesia verum ac
 proprium Ordinis Sacramentum. Rogas quid
 illud sit? Iam edissero.

CONCLUSIO II.

Sacramentum Ordinis non confi-
 stit in potestate spirituali; sed
 est institutio alicujus in gradu
 Ecclesiæ præeminente, cui con-
 venit aliquod ministerium circa
 Eucharistiam exhibendum.

16. Prima pars videtur esse contra Doctorem
 Seraphicum q. dist. 24. part. 1. a. 2. q. 2.
 in Resp. ad argument. ubi sic incipit dicere:
Ad prædictorum intelligentiam est notandum, quod
Ordo dupliciter dicitur. Vno modo dicitur Ordo ipsa

relatio ordinatorum, ut prælati & subiecti. Et hæc
non dicitur, nec est Sacramentum. Alio modo dicitur
Ordo ordinata potestas, secundum quam ipsam sub-
iectum potens sit ordinari dupliciter, scilicet ad opus,
vel ad ministerium: & potest etiam ordinari ad alte-
rum. Hanc autem potestatem dicimus Ordinis Sacra-
mentum. Hæc ille.

Sed commodè intelligi potest, non de ipsa
 potestate secundum se, quæ non est aliquid
 signum sensibile & externum, quale debet esse
 Sacramentum novæ legis; sed de potestate,
 quatenus confertur per aliquid signum sensibi-
 le & externum.

Colligo ex verbis sequentibus: *Principalior,*
inquit, ratio, quare hæc potestas debet conferri per
modum Sacramenti, est propter Sacramentorum di-
gnitatem, quæ in Ecclesia dispensantur, & in qui-
bus Deus colitur, quæ ut non veniant in contemptum,
non debuerunt omnibus committi dispensanda, sed
personis spiritualibus: & dum his committitur, quod
aliis non, datur his potestas, per quam speciali ordine
struantur in Ecclesia Dei: & quoniam hi debebant ab
aliis per signa aliqua secerni, & id signum est rei sac-
re: ideo potestas hæc debuit ordinari per modum Sa-
cramenti: & istud convenientissimum est. Cum enim
sit ad Sacramentorum ordinatam dispositionem, &
distributionem, debuerunt ministri ad hoc ordinari
per alicuius Sacramenti susceptionem, in quo datur
potestas, per quam ministri Dei ad ministrandum, &
etiam inter se ordinantur: ideo rectè Ordo appellatur.

Si in Sacramento datur potestas: ergo pote-
 stas non est ipsum Sacramentum, sed potius
 effectus Sacramenti, cum Sacramentum, ut di-
 ctum est, debeat esse signum externum & sen-
 sibile; potestas autem sit aliquid merè inter-
 num: quæ est utique ratio primæ partis nostræ
 Conclusionis, communiter receptæ, à qua nul-
 latenus recedit D. Bonaven. ut patet ex dictis.

Unde non vocat Ordinem simpliciter, *Pote-*
statem, sed, Ordinatam potestatem, id est, colla-
 tam per modum Sacramenti, seu per signum
 aliquod externum & sensibile, efficax gratiæ
 sanctificantis, sic enim ait ibidem: *Quod obji-*
citur, quod (omne Sacramentum) est elementum,
dicendum; quod in collatione huius potestatis aliquod
signum est extrinsecum, quod largo modo appellatur elemen-
tum, quoniam largo & extenso modo sumitur in dis-
tributione Sacramenti. Scilicet pro quolibet signo
externo.

Ad illud quod obicitur de medicamento, dicendum;
 quod Ordo non est tantum in medicamentum respectu
 suscipientis, sed etiam respectu aliorum. Vnde maxi-
 me tenet rationem Sacramenti. Nec istud obviat,
 quod dicitur; quod debet dari perfectis; quoniam ne-
 mo reperitur ita perfectus, quin ulterius possit perfici.
 Vnde quilibet, hoc Sacramentum suscipiens, ali-
 quam gratiam in eo recipit, si dignè recipiat, per
 quam excluditur difficultas ministrandi in his, quæ
 pertinent ad cultum Dei.

Quando ergo Ordo definitur, potestas spi-
 ritualis, accipitur ly Ordo pro effectu Ordina-
 tionis,

Explicatur.

17. Probatur
 1. pars
 Concl.

18.

15. Confirmatur.

10.

16. Prima pars
 Concl. vi.
 dicitur esse
 contra D.
 Bonaven.

tionis, quæ magis propriè significat ipsum Sacramentum; quàmquam etiam ly Ordo, læpiùs ab Auctoribus usurpetur pro ipso Sacramento seu Ritu externo, quo ex institutione divina confertur præfata potestas. Unde Magist. 4. dist. 24. Si, inquit, queritur, quid sit, quod hic vocatur Ordo. Sanè dici potest signaculum esse, id est, sacrum quoddam, quo spiritualis potestas traditur Ordinato & officium.

Definitio Ordinis ex Magist.

Contra quam arguit Scotus primò.

Sed hæc definitio minùs placet Doct. subt. 4. dist. 24. q. unicâ n. 2. ubi sic lego: De primo dicitur, quod Sacramentum Ordinis est potestas spiritualis (causaliter, id est, confert potestatem spiritualem) ad aliquem actum exequendum in Ecclesiastica Hierarchia: & per consequens secundum ordinem diversitatis ad tales actus in Ecclesia, essent Ordines distinguendi.

Contra; ex ista descriptione sequitur, quod Episcopatus sit Ordo, quod est contra eos. Patet enim, quod Episcopatus est potestas ad aliquem actum in Ecclesia, utpotè ad actum confirmandi & conferendi Ordines sacros: & non tantum potestas congruè exercendi, sed simpliciter exercendi, quia non Episcopus, si attentet istos actus, ut videtur, nihil facit. Ecce prima improbatio Scoti quæ tamen non valet contra eos, qui admittunt Episcopatum esse Ordinem, distinctum à Sacerdotio, de quo infra latius.

19. Arguit 2.

Ideo impugnat secundò illam descriptionem, dicens: Secundo sequitur, quod sub Ordine sacerdotali non sit aliquis Ordo in Ecclesia, quod est contra Omnes. Probatio Consequentia: nam potestatem spiritualem, loquendo de potestate spirituali simpliciter, non habet Diaconus, vel Subdiaconus: quia estis aliquid congruè posse facere, quod non faceret congruè laicus: tamen si laicus attentaret illud facere, simpliciter faceret. Sed hæc videtur esse questio de nomine.

Arguit 3.

Addit tertiam probationem: Tertio sequitur, quod Sacerdotium sint duo Ordines, quia Sacerdoti competit duplex potestas spiritualis, scilicet conficiendi Eucharistiam, & absolvendi penitentem, quæ non sunt una potestas, quia una videtur prior fuisse alterâ: cum in Cæna contulit Deus primam; secundam autem non, nisi post resurrectionem Ioan. 20.

Verùm enimvero qui concederet Sacerdotium esse duos partiales Ordines, censent quia erraret in fide, aut bonis moribus? Noli censere. Immo ipse Scotus supra n. 9. hanc sententiam docet tamquam probabilem, ut infra videbimus. Igitur nec tertia improbatio efficax.

20. Quid sit Ordo secundum Scotum.

Cæterùm, quidquid sit de hac descriptione Magistri, quæ potest defendi, & à plerisque defenditur, mavult Scotus dicere, Ordinem esse gradum eminentem in Ecclesia, quàm potestatem; sic quippe scribit supra n. 4. Uterius gradus eminentem in Ecclesia dicitur in ordine ad actum Ecclesiasticum eminentem, non sic quidem, quod gradus sit potestas exequendi actum illum, ut dixit prior opinio improbat, sed quod gradus sit disponens de congruo, vel simpliciter ad exequendum, vel debet illum

actum, ut sic possit Ordo, ut sic loquimur de Ordine, dici gradus præeminens in Ecclesia, disponens ad actum aliquem Ecclesiasticum eminentem: & quia specialiter actus eminentes in Ecclesia, sunt actus resistentes Sacramenta, ideo potest specialius dici, quod est gradus disponens ad aliquem actum sacramentalem.

Ex hæc ratione, quasi generali, potest inquiri specialior ratio Ordinis, ut sic loquimur de Ordine; sed in hoc est quadam controversia. Qui enim ponunt Sacerdotium esse supremum Ordinem, negando Episcopatum esse Ordinem, ex quo Sacerdotium est gradus disponens ad Eucharistiam consecrandam, tamquam ad actum excellentiorem convenientem illi gradui: & ratio omnium Ordinum inferiorum vel graduum, debet accipi in ordine eorum ad istud primum dicitur, quod esset congrua descriptio Ordinis, quod est gradus eminentem in Ecclesia, disponens de congruo ad actum aliquem, ad consecrationem, vel dispensationem Eucharistiae pertinentem.

Alii dicentes, Episcopatum esse Ordinem, quia illi competit aliquis gradus in Ecclesia, qui non tempore Sacerdoti; non restringunt rationem Ordinis quæ est potestas ad actum eminentem, pertinentem ad Eucharistiam; sed in genere, quod sit gradus eminentem in Ecclesia, disponens ad actum aliquem sacramentalem exequendum. Est isto modo potestas, quam adit Episcopatus supra Sacerdotium respicit aliquem actum sacramentalem, videlicet confirmare & Ordines conferre, qui actus sunt proprii Episcopo. Hæcque Scotus.

Sed, meo iudicio (salvo meliori) hæc secunda descriptio non est necessaria, est Episcopatus foret Ordo distinctus, si enim Ordinarium disponit de congruo ad actum aliquem pertinentem ad consecrationem, vel dispensationem Eucharistiae, eò quod Officiarius admittat ad Ecclesias, & ad susceptionem Eucharistiae, qui admittendi sunt, & repellat ab Ecclesiis, & ad susceptionem Eucharistiae, qui repellendi sunt (& ita de aliis Ordinibus, qui solent mediatè disponunt) multò magis Episcopatus debet dici, & reverè est gradus disponens ad Eucharistiam, eò quod ordinat Ministros eius.

Præterea, sicut antea notavi, dicitur Ordo potestas spiritualis eum D. Bonaven. dicitur enim cum Scoto gradus eminentem, quæstio videtur esse de nomine, quid videlicet Bona. & Alii intelligant per ly Potestas spiritualis: puto ego, solum intelligere specialem licentiam, aliquid spirituale operandi, seu exercendi actum aliquem, ad consecrationem, vel dispensationem Eucharistiae pertinentem. Quæ licentia, ut si quidò constat, coincidit cum gradu eminentem, quem ponit Doct. Subt.

Sed numquid Ordo, supra descriptus à Scoto, verum Sacramentum? Audite illum supra n. 8. De tertio articulo dico, quod loquimur proprie de Sacramento, Ordo non est Sacramentum: quia non est signum sensibile, & Ordo (ut dicitur) quidam gradus est spiritualis; tamen accipiendum Sacramentum pro signo invisibile, sicut aliquid dicitur

dicitur res, & Sacramentum, hoc modo potest dici Sacramentum, quia signum convenientis gradus executionis actus debiti illi gradui, & etiam signum illius actus convenientis tali gradui.

Quid ergo est sextum Sacramentum? Dico, quod Ordinatō, cuius descriptio potest esse ista: Ordinatō est institutio alicuius in gradu Ecclesie praeminente, cui convenit aliquod ministerium circa Eucharistiam exhibendum, facta à ministro idoneo, certa verba profertente, & simul cum intentione debita ministerium gradus illius aliquo signo visibili representans, ex institutione divina efficaciter signans gratiam praeminentem, quā ordinatus dignum aliquod ministerium exequatur.

Optima prorsus descriptio; per materiam & formam, per causam efficientem & effectum, de quibus specialiter tractabimus lect. 2. & 3. Tandem hic addo cum Scoto: Et secundum universalem istam rationem Ordinationis, possunt proportionaliter accipi rationes speciales Ordinum: puta Ordinationis in Sacerdotem: institutio in gradu Ecclesia simpliciter praeminente, disponentem habentem ad constituendum Eucharistiae Sacramentum, facta ab Episcopo, certa verba, cum intentione debita profertente. Et sic de ceteris Ordinibus. Sed, amabo, qui illi?

CONCLUSIO III.

Septem ad minus sunt Ordines in Ecclesia; tres majores, Sacerdotium, Diaconatus, Subdiaconatus; & minores quatuor, Acolytatus, Exorcistatus, Lectoratus, Ostiariatus.

Est Fidei ex Conc. Trident. sess. 23. cap. 2. sequentis tenoris: Cum autem divina res sit tam sancti Sacerdotii ministerium, consentaneum suum, quod dignius, & maiori cum veneratione exerceri possit, ut in Ecclesia, ordinatissima dispositione plures & diversi essent ministrorum Ordines, qui Sacerdotio ex officio deservirent utà distribui, ut qui iam clericali tonsura insigniti essent, per minores ad majores ascenderent: nam non solum de Sacerdotibus, sed & de Diaconis sacra Littera apertam mentionem faciunt, & quae maxime in illorum Ordinatione attendenda sunt gravissimis verbis docent; & ab ipso Ecclesiae initio sequentium ordinum nomina, atque uniuscuiusque eorum propria ministeria, Subdiaconi scilicet, Acolythi, Exorcistae, Lectores, & Ostiarii in usu fuisse cognoscuntur, quandovis non pari gradu. Nam Subdiaconatus ad majores Ordines à Patribus, & sacris Conciliis refertur, in quibus & de aliis inferioribus frequentissime legimus.

Quomodo clarius potuisset Concilium septem Ordines, tres majores, & quatuor minores exprimere? Nefas ergo sit dubitare de hoc numero.

Enimvero si quis dixerit, praeter Sacerdotium non esse in Ecclesia Catholica alios Ordines, & majores & minores, per quos, velut per gradus quosdam in Sacerdotium tendatur; Anathema sit. Ita Trid. supra can. 2.

Atque non solum de Sacerdotibus, sed & de Diaconis sacras Litteras apertam facere mentionem, liquet ex Apostolo 1. Timoth. 3. v. 8. 9. & 10. Diaconos similiter (ubi comparat eos cum Episcopis) pudicos, non bilingues, non multo vino deditos, non turpe lucrum sectantes; habentes mysterium Fidei in conscientia pura. Et hi autem probentur primum: & sic ministrent, nullum crimen habentes. Item v. 12. Diaconi sint divini uxoris viri.

Et ad Philippenses c. 1. v. 1. & 2. salutant Paulus & Timotheus Diaconos hisce verbis: Paulus & Timotheus, servi Iesu Christi, omnibus Sanctis in Christo Iesu, qui sunt Philippis, cum Episcopis & Diaconibus. Gratia vobis & pax à Deo Patre nostro, & Domino Iesu Christo.

Adducitur etiam ab Aliquibus ad hoc propositum, electio septem Diaconorum, descripta cap. 6. Actuum Apost. v. 5. & 6. Et elegerunt Stephanum virum plenum fide & Spiritu sancto, & Philippum, & Nicanorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum advenam Antiochenum. Hos statuerunt ante conspectum Apostolorum: & orantes imposuerunt eis manus.

Ratione cuius electionis semper tota Ecclesia (inquit Arriaga hic disp. 55. n. 15.) Sanctum Stephanum ut verum Diaconum eo sensu agnovit, quo nunc Diaconi usurpantur. Fortasse enim, Ministrare mensis, usurpatur ibi pro ministratōne Venerabilis Sacramenti.

Bene dicit: Fortasse; quia hoc à multis negatur, qui putant, ibi non fuisse factam electionem Diaconorum in ordine ad ministerium altaris, sed ad ministerium communis mensae, loco viduarum, quae antea mensis ministrabant, non altari, ut clarum est; neque distribuendo Eucharistiam, ut per se patet, sed apponendo communes cibos.

Sed licet hoc probabile sit, non tamen certum; cum etiam plures Auctores existiment, per impositionem illam manuum Apostolicarum cum oratione, septem illos viros fuisse ordinatos veros Diaconos, qui non solum ministrarent in communi mensa, sed etiam in altari. Vide controversiam hanc latissime deductam pro utraque parte apud Valquezium 3. part. disp. 236. c. 4 & 5. Saltem Omnes admittunt, simul tempore, vel paulo post, illos septem fuisse constitutos veros Diaconos.

De Subdiaconatu, & minoribus Ordinibus nulla quidem sit mentio in Scriptura; sed tamen, ut Tridentinum supra notat, ab ipso Ecclesiae initio eorum nomina & propria ministeria in usu fuerunt.

Testes sunt Ignatius Epistola 12. ad Antiochenos ibi: Saluto Hypodiconos, Lectores, Cantores, Institores, Laborantes, Exorcistas, Confessores.

22. Descriptio Ordinationis ex Scoto.

24. Scripturae meminit Diaconatum. 1. Tim. 3.

& philip. 1.

25. An etiam Act. 6.

26. Aliqui negant.

Alli affirmant.

27. Ab initio Ecclesiae Subdiaconatus & minores Ordines fuerunt in usu. Ignatius.

23. Probatum Concl. ex Conc. Trid.